

Emma Kari vihr

Kirjallinen kysymys ilman virallista henkilötodistusta olevien terveydenhuollosta

Eduskunnan puhemiehelle

Jokaisella on oikeus ihmisarvoiseen elämään, ja oikeus terveyteen on osa ihmisarvoisen elämän edellytysten vähimmäistasoa. Sivistysvaltiossa ei jätetä hoitamatta haavoittuvassa asemassa olevia ihmisiä, kuten lapsia tai raskaana olevia naisia. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat paperittomat henkilöt, joiden oikeus välttämättömään huolenpitoon ei THL:n selvityksen mukaan tällä hetkellä Suomessa toteudu asianmukaisesti.

Terveydenhuoltolain mukaan julkisen terveydenhuollon on aina annettava kiireellistä hoitoa kaikille sitä tarvitseville. Osalla paperittomista henkilöistä on tarve myös kiireettömään hoitoon. Henkilöllä ei kuitenkaan ole oikeutta julkisen terveydenhuollon palveluun, jos hänellä ei ole Suomessa kotikuntaa tai jos häneen ei sovelleta EU-lainsäädäntöä tai kansainvälistä sosiaaliturvasopimusta.

Edellinen hallitus antoi eduskunnalle esityksen paperittomien siirtolaisten terveydenhuollon järjestämisestä (HE 343/2016 vp). Lain oli määrä tulla voimaan 1.1.2016, mutta eduskunnan käsittely jäi vaalikauden päättyessä kesken.

Laki takaisi Suomessa luvatta oleskeleville ihmisille kiireellisen sairaanhoidon lisäksi välttämättömät lyhytkestoiset terveystalvelut, kuten raskauden seurannan sekä eräät pitkäaikaissairauksien hoidot. Terveydenhuollon ammattihenkilö arvioisi hoidon välttämättömyyden hoidettavan terveydentilan sekä oleskelun keston perusteella. Alaikäiset saisivat kaikki tarvittavat terveydenhuollon palvelut samoin perustein kuin ne alaikäiset, joilla on Suomessa kotikunta.

Suomi on allekirjoittanut YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen yli 20 vuotta sitten. Sen mukaan lapsille kuuluvat yhtäläiset oikeudet riippumatta heidän vanhempiensa tilanteesta. Terveydenhoidossa tämän pitäisi tarkoittaa sitä, että paperittomien lapset saavat saman hoidon kuin suomalaiset lapset.

Aloite paperittomien oikeudesta hoitoon on tullut lääkäreiltä, joiden oli vaikeaa huomata, etteivät he voineet työssään hoitaa kaikkia hoitoa tarvitsevia. Siksi lääkärit ovat perustaneet eri puolille Suomea vapaaehtoislinikoita, joilla he omien pitkien työpäiviensä jälkeen hoitavat vapaa-aikalaan paperittomia. Hoitovälineet ovat alkeelliset, ja erityisesti lasten ja raskaana olevien naisten hoitaminen on koettu vaikeaksi.

Kirjallinen kysymys KK 30/2015 vp

Erityisen haavoittuvassa asemassa olevat lapset ja raskaana olevat naiset ovat korostuneen alttiita terveysriskeille, ja heillä tulisi olla erityisasema. Lääkäreiden huolena ovat myös tartuntataudit, jotka on saatava hoidettua. Muun muassa Lääkäriliitto, Lastensuojelun Keskusliitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Pelastakaa Lapset, lapsiasiavaltuutettu, Pakolaisneuvonta, Tehy, Suomen Punainen Risti ja UNICEF ovat jo pitkään vaatineet tilanteen korjaamista koko maassa.

Perustuslain 22 §:ssä säädetään, että julkisen vallan tehtävänä on turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Lisäksi perustuslain 19 §:n ensimmäisessä momentissa säädetään, että jokaisella on oikeus välttämättömään huolenpitoon. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 73/2014 vp) todennut, että edellisen hallituksen lakiesitys toteuttaa perustuslain säädöksiä ja turvaa nykyistä paremmin oikeuden välttämättömään huolenpitoon ja riittäviin terveyspalveluihin Suomessa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille. Edellisten lisäksi perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 73/2014 vp) kiinnittänyt huomiota myös perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuutta koskevaan säännökseen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta Suomessa oleskelevien ilman virallista henkilötodistusta olevien henkilöiden oikeus välttämättömiin terveyspalveluihin turvataan?

Helsingissä 10.6.2015

Emma Kari vihr